

יוחנן פליישר, ז"ל

הוא היה החלל הראשון של קבוצת מעין-צבי.
עלה ארצה ב 1934 עם עלית הנוער. הצטרף לפלוגת העבודה שלנו בכפר-ביל"ו
ב1934.

ביקר בלונדון אצל משפחתו שנמלטה מגרמניה לשם. חזר למעין-צבי בניגוד מוחלט
לרצון אביו.

יצא עם כיתת נוטרי מעין-צבי זמן קצר אחרי שובו, לאבטחת הדרך לכפר החורש
שם יוחנן פליישר נפל ע"י התקפת מחבלים במילוי תפקידו ב 25.7.1938 בגיל 19..
יוסף גורס עדיין פעל בהנהגת תנועת הנוער שלנו מעירו פרנקפורט על המיין, והוא
הוציא בקביעות את עתון התנועה של ה J.P.D. "הצופה". רדיפת הנאצים היו
בעיצומם.

יוסף מזועזע מנפילתו של יוחנן פליישר כתב בביטאון של תנועתנו "הצופה"
בגרמניה את דברי ההספד ואת יסודות השקפת עולמנו על דרכנו.
תודתנו למירה סובר על התרגום לעברית ועריכת החומר שלי "גוכס", כינויו בתנועה:
בשמו הגרמני -יוסף גוכסהיימר דאז, נהג לכתוב בעילום שמו בביטאון התנועה
בגרמניה בתור יוסף בן מתתיהו. היום יוסף גורס, כמנהל מועצת הפירות.

שולמית קוגלמן

ארכיון מעין-צבי.

13. 4. 2002

70

לאור הקורבן הראשון

חברים וחברות,

הקורבן הראשון מחייב אותנו לחשוב. למרות העובדה שיוחנן יצא ברצון לנסיעה הגורלית לכפר החורש וידע איזו סכנה הוא לוקח על עצמו, בכל זאת אנחנו בתור קבוצה אחראים לכך שחיים צעירים אלה הוקרבו. אנחנו ידענו והרגשנו בשעת הפרידה שהסכנה הזו אורבת לחברים שלנו, ואכן בצער שלחנו אותם לשמירה. לכן איננו יכולים לחיות בלב קל כאילו שלא קרה דבר, כאילו שזה דבר מובן מאלין, כי מחר נשלח חברים חדשים למשימות דומות. אנחנו אחראים לדם שנשפך! אחד משלנו נפל. כל אלה אשר בונים ושומרים בשרות המדינה- הם חברנו והכאב על כל קרבן הוא גם כאבנו. ועכשיו אחרי שנתיים הטרור פגע גם בנו. האדם, שכדור המוות פגע בו, הוא אחד, שהלך בדרכנו, ונזכור אותו כקורבן הראשון שנפל בתנועתנו. החברים של יוחנן, אשר חוו את מותו רוצים ללמדנו, שאם "שירת חייו באמצע נפסקה" פירושו, שהוא הקריב את חייו למען המשך החיים על ידנו. יחד עם דפי הזיכרון והתנחומים על נפילת יוחנן פליישר בגרמניה, הגיעו אלינו הידיעות הראשונות על ההתיישבות של קבוצת מעין-צבי. מפעל שיאריך ימים יותר מהאנשים שמקימים אותו. כנראה אף פעם בהיסטוריה היהודית ההפרדה בין כוחות הבנין לבין ההרס היתה כל כך חדה כמו בימים אלה. (1938 המערכת). כאשר יהודים שוב נודדים כיום ללא מטרה בעולם ונוצרות גלויות חדשות, ואתן מתעוררות גם בעיות יהודיות חדשות. הכוחות אליהם אנחנו משתייכים והרוצים להשתתף בבניה מחדש של העם היהודי שואלים היכן ואיך לפעול. אנחנו רוצים לנסות להראות לנוער את הדרך ולומר לו שוב ושוב עד כמה שאין טעם להסתובב בעולם, ללא דרך וללא מטרה. לא נבטיח להם שום דבר, לא פרנסה, לא חיים בטוחים ולא צרטיפיקטים בזמן הקרוב. אבל יכולים לומר להם שהדרך שלנו, גם אם נצטרך להלחם למענה, מובילה לחופש. יחד עם הזכרון של הקורבנות של הקרבת חיים צעירים מתוכנו, גם הגאווה במפעל שהתחלנו להקים בארצנו יתנו לנו את הכוח בתוך כל המהומה הזאת להמשיך בבנין.

יוסף בן מרדכי.

יוסף גורס

מעין-צבי- כמנהל מועצת הפרות בארץ

שהוא יוסף גוכסהיימר בגרמניה מנהיג תנועת הנוער

תנועת הצופים היהודיים ו"המכבי הצעיר"

מטרת החינוך של ה- J.P.D. "ברית הצופים היהודים בגרמניה" 1930 - 1960 (?) - בערך. בטאונה עיתון "הצופה" תנועת הצופים היהודים היא לעצב את חייו בהתאם לדרישות המוסריות של חוקת הצופים. הגשמת הצופיות דורשת מסירות אישית למען הבנין הציוני מבחינת מטרותיו המשקיות והתרבותיות, שמתבטאים במאמצים למען החלוציות. יש לגלות חשיבות רבה בהבנתה של הציונות ושמירה על היהדות בכלל. הצופה רואה בעבודת הבנין בארץ ישראל מעשה של, ביחד" לעומת אינטרסים מפלגתיים השולטים בקבוצות שונות ושיש לסגת מהם. תפקידו של הצופה לשרת את החברה היהודית - כי ההיסטוריה שלה נותנת את המשמעות והאידיאל עבורנו לקראת העתיד.

"הבונד" שלא דגל בשלילת הגלות, בכל זאת ראה בחיוב את הציונות. אך כאשר הוא ראה בחיוב את החלוציות, כבר לא היתה לו הצדקה להתקיים בתור ארגון נפרד. בתחילת המאה ה- J.P.D. התאחד ובימי חג המולד של 1933 עם ה"מכבי הצעיר". תנועה זו במקור היתה מורכבת מקבוצות של נוער בתנועות הספורט של גרמניה (במקור "בר כוכבא" הצעיר), אשר אמנם הקיף רק כמה מאות אנשים, אבל היתה לו התחלה טובה גם בארצות מחוץ לגרמניה. זה היה הבסיס לאידיאולוגיה של התנועה העולמית של המכבי וכהמשך הדור החלוצי הלגיטימי שלה..

האיחוד בין ה- J.P.D. וה"מכבי הצעיר" נעשה מהר. בתנועה החדשה נשמרו הערכים החינוכיים של ה- J.P.D. - הצופיות- וההשקפות המשותפות לשתי התנועות שהיו להדגיש את הצד הלאומי של בנין הארץ. בכנס של לייפציג הוחלט על החלוציות והגשמתה ככורח המציאות של תקופת עלייתו של הצורר היטלר.

ההיסטוריה של התנועה

בשנת 1926 נוצר מתוך איחוד של ה"כחול-לבן" (Blauweiss) עם "אגודות השוטטים היהודיים" התאחדות הצופים היהודיים בשם "קדימה". בשנת 1931 חל פילוג בתנועה הזאת. הרוב יסד את תנועת הצופים היהודיים בגרמניה, אשר פיתחה תכנית חינוכית-יהודית לאומית ברורה. המטרה החינוכית היתה שהצופה יהיה מוכן למלא את כל המשימות שמוטלות עליו עבור העם היהודי. ההשתתפות בבנין הארץ היתה עיקר המטרה. ב- 1927 התאחדו עם "איגוד קבוצות הצעירים" לאחר

שב1925- התפלגה ממנה תנועת הצעירים הראשונה J.W.B., לאט לאט הגיעו לניסוח אחיד בשם "יצוג יהודי כללי".

הדמיון בהשקפותיהם של "תנועת קבוצות הצעירים" ושל ה- J.P.D. הביא לידי האיחוד ב 1931. התנועה התפתחה לתנועת הנוער הגדולה ביותר תחת הנהגתו של קורט לונדון. הוא הצליח להנהיג את התנועה עד שה- J.P.D. פרש. הוא עמד על הדרישה לסולידריות לאומית ויסוד התנועה של היהודים הגרמנים בהקשר לרעיון הציוני בפלסטינה. אך נמנע מלהתקשר לתנועה הציונית, ה-I.P.D. לא האמין שיש גם צורך ב"פוליטיקת הגלות".

האירועים של שנת 1933 ביטלו את החששות האלה וב 8.10.1933 הוחלט ליישם את הכיוון התנועתי ב"החלטת Hallenser Resolution". בכנס התנועה בעיר HALLE בגרמניה.

עקרון ההגנה

כאשר חשבנו על הציונות לא העלינו על הדעת את הרובה והקרב עם הנשק. הציונות – פירושה היה שהאדם היהודי משתחרר מסביבתו, אשר העיקה עליו ולא נתנה לו את האפשרות להיות יהודי במובן המלא של הדבר ואילצה אותו תמיד להשלים עם דברים שהיו זרים לו. ציונות, פירושה היה התיישבות, נטיעה, ויבוש ביצות של ארץ מוזנחת. כל זה יחד היה נראה לנו כהרמוניה של שלום ומפעל של שלום מלווה בתרבות ויצירה לתועלתו של העם, מבלי שייגרם נזק לאף אחד. הציונות היתה תנועה אופטימית שהאמינה באדם ובכשרון היצירתי שלו. האמונה הזו מצאה את ביטוייה גם בגישה כלפי הערבים וגם סמכנו על יכולת השכנוע שלנו כלפיהם ברוח זו. אפילו אחרי הרבה אכזבות, התנפלויות ומעשי שוד, לא רצינו לוותר על אמונתנו שרצוננו הטוב ומעשינו היעילים ישנו את דעתו במשך הזמן.

היום נראה לנו שאנחנו חיים בעולם שונה לחלוטין. הגורל הפקיד בידינו את הרובה ולא ירשה לנו לוותר עליו בזמן הקרוב. הוא נהיה כמעט המלווה הקבוע שלנו. כל מה שאנחנו מקימים, יהיה אבוד, אם איננו יכולים להגן עליו בנשק שבידינו. וכך בכל הארץ נשמעת נקישת הדירוך של הרובים ובכלל לא עולים בדעתנו הרהורים אחרים בלית ברירה. כאשר אנחנו מביטים בעתון אנחנו מחפשים קודם כל את המסגרות השחורות. כנראה שהסכסוך ארוך ורווי בדם, וימשך אולי עידן עידנים. (אלה דברי יוסף גורס ב 1938 ש.ק.). אם נמשיך להביא אנשים צעירים לארץ ישראל נצטרך לומר להם שנדרשת מהם החובה לעשות עבודה קשה, לחיות למען העם והארץ, גם הנכונות למות ואולי הדבר היותר קשה ללמוד את מלאכת הלחימה, כלומר לכוון את הנשק כלפי אנשים עויינים, על מנת שהמפעל שלנו והעם שלנו יוכל להמשיך לחיות.

במציאות כזו מאיימת עלינו הסכנה שאת חומרתה איננו יכולים לשער, שבמודעות שלנו תשתרש ההרגשה ש"הכוח חשוב יותר מהצדק", כלומר שבמדינת היהודים בעתיד נסמוך קודם כל על התותחים ועל האווירונים ולא על המחרשה והאת. לעומת זאת בנוסף למעשה החינוכי של העם, ואכן הציונות היא תנועה חינוכית – עלינו להדגיש שאנחנו בעד הכוח כאשר הוא מגן על הצדק ושיש לנו זכות על הארץ הזו, אשר לא רק מתבססת על גפירים, תותחים ואווירונים, אלא בשורה הראשונה על המחרשה היהודית, אשר חרשה כאן לפני 2000 שנה ומאז לפני 60 שנה שוב התחלנו להובילה על הקרקע הזו.